april 1992 no. 3 verschijnt 10 maal per jaar

NIEUWSBRIEF

van het Koninklijk Nederlands Geologisch Mijnbouwkundig Genootschap

Port betaald
Port payé
De Lier

Afzender:
Koninklijk Nederlands Geologisch Mijnbouwkundig Genootschap
Secretariaat: Postbus 157, 2000 AD Haarlem, the Netherlands

ISSN 0165-7720 1992-03

april 1992 no.03 verschijnt 10 maal per jaar

NIEUWSBRIEF

van het Koninklijk Nederlands Geologisch Mijnbouwkundig Genootschap

Redacteur:
Coen ten Brink, I.V.A.U., Utrecht, tel. 030-535105

Correspondentie en advertentie-adres / Address for advertisements:
Mw. M.K. van Helden, I.V.A.U., Postbus 80.021, 3508 TA Utrecht, tel. 030-535052 (ma. en di.)

Inhoud

Genootschapsnieuws ..... bldz 2
Geologisch en Mijnbouwkundig nieuws.. 16
Bijeenkomsten..... 17
Komende aktiviteiten 19

Genootschapsnieuws

Jaarverslag van het Koninklijk Nederlandse Geologisch Mijnbouwkundig Genootschap over het jaar 1991

Het Genootschap

Algemeen

Het verslagjaar was inhoudelijk voor het Genootschap een zeer goed jaar. Een aantal nieuwe activiteiten kregen in dit jaar een aanzet, terwijl andere tot een afronding kwamen. Enerzijds werden de benodigde voorbereidingen voor het eerste Nederlands Aardkundig Congres, dat in 1992 gehouden zal worden, getroffen, anderzijds rapporteerde de in 1990 ingestelde werkgroep ter zake van een beroepsvereniging voor aardwetenschappers. Deze groep adviseert o.a. het instellen van een register binnen het Genootschap, waar zij die het wensen zich als aardwetenschappelijk opgeleide in kunnen laten inschrijven en daarmee een zekere officiële status bereiken voor vakgenoten. De in de Nieuwsbrief geplaatste oproep gaf met meer dan 70 positieve reacties, 1 negatieve, aan dat het idee door KNGMG leden goed is ontvangen. Verdere stappen tot instelling van het register zullen in 1992 worden genomen.

Met een aantal leden heeft overleg plaatsgevonden over de verbetering van het imago van het Genootschap onder met name de studenten. Hoewel een aantal stappen daartoe al is geïdentificeerd, moet aan een en ander nog vervolg worden gegeven. Het Genootschap heeft wel zijn betrokkenheid bij hetgeen onder studenten leeft getoond door het financieel bijdragen aan activiteiten van enkele studentenorganisaties en wel aan die activiteiten welke gericht zijn geweest op een aardwetenschappelijk onderwerp en welke voor iedereen open stonden voor deelname. Overigens lijkt het organiseren van bijeenkomsten, die ook duidelijk de belangstelling van studenten hebben het meest effectief voor zover het beeldvorming betreft.

In het verslagjaar is getracht geld bijeen te brengen voor de beschrijving van de geschiedenis der geologische wetenschappen in Nederland. De beschrijving zou worden gedaan door de geschiedkundige de heer Henssen. Hoewel vele instellingen zijn aangeschreven en het Prins Bernhard Fonds bereid was een substantiële bijdrage te verstrekken, kwam op onze oproep te weinig respons. Het Hoofdbestuur heeft daarom van het project moeten afzien.

De voorbereidingen van het AAPG-KNGMG congres in 1993 vonden verdere voortgang. Het lijkt in de bedoeling te liggen toch ook door middel van een excursie nogal wat aandacht te vragen voor de Nederlandse geologische opbouw.

Minder gunstig is het gesteld met de levendigheid van de afdeling Limburg en de Geofysische Kring. De Afdeling Limburg leidt een kommervol bestaan, ook de Geofysische Kring is nog slechts in beperkte mate actief. Het Hoofdbestuur heeft getracht de laatste groep te activeren, waarvoor de resultaten hopelijk in 1992 zichtbaar worden. Voor een Afdeling Limburg lijkt geen bestaansreden meer aanwezig te zijn.
Ondanks de teruggang van het ledental verbeterde de financiële positie van het Genootschap. Er was in 1991 een klein overschot, waarmee het proces van voorgaande jaren lijkt te zijn gekeerd.

De Leden

Het ledenbestand blijft helaas nog verder dalen, in tegenstelling tot het voorgaande jaar toen het aantal gewone leden niet verder af- ja zelfs toenam. Een van de redenen is ongetwijfeld gelegen in de afscheiding van Hydrologen, die hun Hydrologische Kring omzetten in de Nederlandse Hydrologische Vereniging die buiten het KNGMG staat.

Het KNGMG telt 17 ereleden, van wie er 3 in leven zijn. Voorts heeft het Genootschap 38 dragers van de Waterschoot van de Gracht Penning, van wie er 14 in leven zijn.
In het verslagjaar zijn ondervermelde leden overleden:

Dr. D. Sluijk, 18 oktober 1991
Prof. dr. B.J. Collette, 11 november 1991

Het Hoofdbestuur was per 01.01.1991 als volgt samengesteld:

Voorzitter	Prof. Dr. H.J. Zwart
Secretaris	Dr. E. Oele
Penningmeester	Drs. M.E. Donselaar
	Dr. H. de Boorder
	Prof. Ir. K.J. Weber
	Dr. L. Westra
	Dr. B. van Hoorn

Tijdens de 79e Jaarvergadering traden de voorzitter Zwart alsmede de leden Weber en Westra af. Zij werden opgevolgd door Prof. dr. S.B. Kroonenberg respectievelijk, Prof. dr. W. Schlager en Dr. A.B. Westerhof.
Het hoofdbestuur vergaderde in 1991 5 maal, de Genootschapsraad kwam twee maal, op 07-03 resp. 14-11 bijeen.

Evenementen

Het Hoofdbestuur organiseerde de volgende bijeenkomsten:
- de 79e jaarvergadering op 21 maart te Amsterdam. Voorafgaand aan de vergadering vond een klein symposium plaats over "Bekkenmodellering en Intraplaattektoniek." Het aantal deelnemers aan der vergadering bedroeg 36 stemgerechtigde leden.
- De Staringlezing op 16 oktober 1991, verzorgd door Prof. Ir. K.J. Weber over het onderwerp "Quantitative Sedimentological Research to Improve Hydrocarbon Recovery: Activities of GeoRes, the Geological Reservoir Characterisation Centre of the Faculty of Mining and Petroleum Engineering, TUD".
- De Contactdag, georganiseerd door de Contactcommissie vond plaats op 1 maart 1991 bij de Rijks Geologische Dienst te Haarlem. Aan de bijeenkomst werd door 120 personen deelgenomen.

Financiële positie van het KNGMG

Zie volgende Nieuwsbrief.

AFDELING NOORD NEDERLAND

Algemeen

In 1991 heeft de Afdeling Noord Nederland de volgende activiteiten ontplooid:

26-02-91:	Lezing, Spreker: Prof. Dr. Ing. C. Marx, Technical University Clausthal, Germany; Onderwerp: Contributions of drilling to the international investigations of the earth's crust. Aanwezig: 27
16-04-91:	Lezing, Spreker: Dr. H. Kars van de "Rijksdienst voor het bodemkundig onderzoek" te Amersfoort; Onderwerp: Van steen naar aardewerk en slak; geochemische analyse methoden in de geologie. Aanwezig: 12
02-05-91:	Lezing, Spreker: Dr. P. Westbroek, Rijks Universiteit Leiden; Onderwerp: Het leven als geologische kracht. Aanwezig: 16
31-05-91/02-06-91	Excursie, Reisdoel: Het oostelijk deel van het Harz gebergte in Centraal Duitsland; Excursie leider: Prof. dr. M. Schwab, Universiteit Halle-Wittenberg, Duitsland. Deelnemers: 18
01-10-91	Lezing, Spreker: Dr. P.M. van Dijk, ITC te Enschede; Onderwerp: Remote sensing van Gis for hydrocarbon exploration, Sirte Basin, Libya. Aanwezig: 14
01-10-91	Lezing, Spreker: Drs. E. van Riessen, Shell Training; Onderwerp: The Sirikit field, Thailand, modern development of an oilfield in an old kingdom. Aanwezig: 20
10-12-91	Lezing (in samenwerking met NGV Groningen), Spreker: Dhr. Nijboer, Rijks Universiteit Groningen; Onderwerp: Raakvlakken tussen Geologie en Archeologie: een studie naar produktie en herkomst van aardewerk (800-400 B.C.) uit Le Ferriere, Italië. Aanwezig: 18
16-01-92	Lezing, Spreker: Prof. Dr. J.W. Focke, KSEPL, Rijswijk; Onderwerp: The Greenhouse effect, geological perspectives of CO_2 and possible impact on policy decisions. Aanwezig: 30
06-02-92	Lezing, Spreker: Prof. Dr. H. Visscher, Rijks Universiteit Utrecht; Onderwerp: De ineenstorting van het Terrestrisch Ecosysteem aan het einde van het Paleozoicum. Aanwezig: 30

gepland:

12-03-92	Lezing, Spreker: Prof. Dr. H.N.A. Priem; Onderwerp: De aarde en haar buren: variaties op eenzelfde thema.

Bestuurs wisselingen:

Dr. T.J.A. Reijers heeft met ingang van 15-07-91 het voorzitterschap van de afdeling Noord Nederland van Dr. C.A. den Boer overgenomen.

Drs. W.A. Boekelman heeft per 06-11-91 het secretariaat overgenomen van Drs. A.B.E.T. Kabel.

AFDELING LIMBURG

De afdeling heeft geen activiteiten ontplooid.

GEOPHYSISCHE KRING

De Kring heeft geen activiteiten ontwikkeld.

PALYNOLOGISCHE KRING

Secr. Drs. O. Brinkkemper
Instituut voor Prehistorie
Postbus 9515
2300 RA LEIDEN

In 1991 werden de volgende bijeenkomsten gehouden:

15 januari (Transitorium II, Utrecht). Lezingen:
- Drs. Kees de Rooij (Delta-Instituut): Voorlopige resultaten van het pollenanalytisch en vegetatie-kundig onderzoek aan (sub)recente sedimenten (^{210}Pb-gedateerd) in het Land van Saeftinge.
- Drs. Dirk van Smeerdijk (U.v.A.): Elzenbroekbos, een aspect van de Nederlandse kustontwikkeling in het IJsselmeergebied.
- Ing. Jan de Jong (R.G.D.): Palynologisch onderzoek aan Kwartaire afzettingen in de Noordzee.
- Dr. Cees van der Zwan (N.A.M.): Palynostratigrafie en palynofacies-reconstructie van de Boven-Jura en het Onder-Krijt van het Draugen-veld, offshore mid-Norway.
- Drs. Karin Zonneveld (R.U.U.): De rol van de palynologie in "toxic phytoplankton bloom"-onderzoek.

24 april (R.G.D., Haarlem). Lezingen en presentatie posters (+ 20 aanmeldingen).
Korte voordrachten over de verwachte ontwikkelingen binnen de palynologie:
- Dr. Waldemar Herngreen (R.G.D.): het pré-Kwartair
- Dr. Sytze Bottema (R.U.G.): archeologische paleo-botanie
- Drs. Piet Cleveringa (R.G.D.): het Kwartair
- Prof. Dr. H. Hooghiemstra (U.v.A.): land/zee correlaties

3-4 oktober Belgisch-Nederlandse Palynologendagen te Zwartsluis, georganiseerd door het Instituut voor Pré- en Protohistorie van de U.v.A. Lezingen:
- Drs. Wouter Gotjé: Holocene landschapsontwikkeling in de Noordoostpolder.
- Drs. Theo ten Anscher: Mens en landschap gedurende Neolithicum en Bronstijd langs de benedenloop van de Vecht: culturele aspecten.
- Drs. Eli Gehasse: idem, oecologische aspecten.
- Dr. Geert van Wirdum: Hydrologie van recente kraggenvegetaties.
- Ing. Jan de Jong: Gemengd materiaal van in en om de voormalige Zuiderzee uit het palaeobotanisch archief van de R.G.D.
- Dr. Jan van Mourik: Pollenprofielen uit strooisellagen.

10 december (R.O.B., Amersfoort). Lezingen:
- Drs. René Cappers (R.U.G.): Botanisch onderzoek van een sediment uit het Moershoofd Interstadiaal te Orvelte n.a.v. mammoetsvondst.
- Drs. Peter Hoen (R.U.U.): Pollenmorfologie van de Rananculaceae.
- Dr. Raymond van der Ham (R.U.L.): Variatie in de ornamentatie van *Dimocarpus longan* pollen (Sapindaceae): morfologische en geografische aspecten.
- Drs. Peter van der Molen (U.v.A.): De Ierse venen: een geïntegreerd actua/paleo-oecologisch onderzoek.

Het aantal leden aan het eind van het verslagjaar bedroeg: 164 (vorig jaar 162).

Het bestuur was als volgt samengesteld (met jaar van aftreden)
Mw. Prof. Dr. C.C. Bakels (1994), voorzitter
Drs. O. Brinkkemper (1993), secretaris
Mw. Drs. J.A.A. Bos (1992), penningmeester
Dr. J.M. van Mourik (1993), Prof. Dr. H. Hooghiemstra (1993) en
Drs. L van der Valk (1994), commissaris

Op de jaarvergadering van 1991 werd Mevr. Bakels tot voorzitter benoemd. De heer Van der Valk werd commissaris.

De heer Van der Valk vertegenwoordigt de Kring in de genootschapsraad van het K.N.G.M.G., de heer Cleveringa blijft de kring vertegenwoordigen in de International Federation of Palynological Societies, De heer J.H.J. Joosten vertegenwoordigt de Kring in de commissie voor het vegetatie-onderzoek van de K.N.B.V.

MINERALOGISCHE en PETROLOGISCHE KRING

Tengevolge van de voorbereidingen voor het totstandbrengen van een samenbundeling van de MPK met de Delfstofkundige Kring speelden de Kringactiviteiten zich in 1991 vooral af op bestuursniveau. In dien voege kwam op 14 maart het voltallig MPK bestuur bijeen. Op 5 juli vergaderde het dagelijks bestuur van de MPK met dat van de DK. Tijdens deze bijeenkomst werden de voorbereidingen voleindigd en werd de agenda opgesteld voor een bijzondere vergadering van beide Kringen op 21 november in het ITC te Delft.
Het was die dag een historische gebeurtenis, waarin, na de opening van deze algemene vergadering, het in stemming gebrachte fusievoorstel unaniem werd aanvaard. In het wetenschappelijk deel van deze bijeenkomst hield Prof. Dr. L.I.G. Schermerhorn een voordracht over: "Granietgenese: moderne benaderingen".

Drie afgevaardigden van de MPK namen op 26 maart 1991 deel aan de jaarlijkse bestuursvergadering van de "European Mineralogical Union" (EMU) in Strasbourg.

Tijdens de algemene vergadering op 21 november werd besloten voor een overgangsbestuur waarin de besturen van beide Kringen werden samengevoegd. Van MPK zijde traden Dr. T. Finlow-Bates en Dr. R.A. Kühnel af.

Het bestuur van de MINERALOGISCHE-PETROLOGISCHE-DELFSTOFKUNDIGE KRING in nu als volgt samengesteld:

Dr. A.B. Westerhof, voorzitter
Prof. Ir. S. Dijkstra, vice voorzitter
Dr. J.P.P. Huijsmans, secretaris penningmeester
Drs. F.F. Beunk, Dr. H. de Boorder, Drs. F.A. van Dijk,
Dr. R.O. Felius, Ir. Chr. Maugenest, Dr. C.J. Overweel en
Drs. K.H.A.A. Wolf leden.

Op 31 december telde de MPDK 100 leden.

SEDIMENTOLOGISCHE KRING

Op 20 en 21 april 1991 werd in samenwerking met de Katholieke Universiteit van Leuven en de Rijks Universiteit Gent een geslaagde excursie georganiseerd naar Tertiaire kleien en zanden rondom Antwerpen, Leuven en Brussel. De excursie werd geleid door Prof. Dr. N. Vandenberge (KUL), Dr. R. Houthuys (KUL) en Dr. P. Jacobs (RUG). Er werd door elf leden aan deelgenomen.

Op 12 december 1991 werd een lezingenmiddag/jaarvergadering gehouden in het Instituut van Aardwetenschappen van de Vrije Universiteit te Amsterdam met als thema "Sequence Stratigraphy". Na het huishoudelijke deel van de vergadering werd het wetenschappelijke gedeelte verzorgd door de volgende sprekers:
- Prof. Dr. J.E. van Hinte (VU) - "Deep-sea sequence stratigraphy";
- Prof. Dr. S.A.P.L. Cloething (VU) - "Tectonics and stratigraphy";
- Dr. S.D. Nio (Intergeos) - "High-frequent cycles and sequence stratigraphy: New apects of quantitative sedimentary basin modelling".

Deze lezingenmiddag werd door een zeventigtal leden en belangstellenden bijgewoond.

Per 31 december 1991 telde de sedimentologische kring 120 geregistreerde leden waarvan naar schatting ruim de helft hun 1991 contributie heeft voldaan.

Rijswijk,
L.C. van Geuns - secretaris Sedimentologische Kring

INGENIEURS-GEOLOGISCHE KRING

In 1991 vonden de volgende activiteiten plaats:

14 maart: Lezingen getiteld "Flow Slides from Waste Tips, illustrated chiefly by the Aberfan Desaster of 21st October 1966", door Prof. Dr. J. Hutchinson, Prof. of Engineering Geomorphology, Fac. Civil Engineering, Imp. College London. De lezing werd i.s.m. de Mijnbouwkundige Vereniging en het Dispuut Ingenieurs-Geologie gehouden op Mijnbouw in Delft en bijgewoond door ca. 35 belangstellenden.

26 april: Excursie naar het Hades-project, de Ondergrondse Onderzoeks Faciliteit (URF) voor de Opslag van Nucleair Afval, in de Boomse klei te Mol, België van het Studiecentrum voor Kernenergie (SCK/CEN). Lezingen werden gehouden door:
Ir. P. Meyendonckx: Introductie met film
Ir. B. Neerdael: Geotechnische aspecten van het Hades-project
Drs. D. de Bruyn: Toegepaste geologische aspecten.
De excursie naar de opslagmijn werd begeleid door Ir. M. Buyens.
Het aantal deelnemers aan deze excursie bedroeg ca. 20.

7 juni Jaarvergadering: Het wetenschappelijke gedeelte voorafgaande aan de jaarvergadering werd verzorgd door de afdeling voorlichting van Gemeentewerken Rotterdam. Op de Slufterlocatie van Gemeentewerken op de Maasvlakte, werd door ing. P. Leenders (Gemeentewerken) een lezing gehouden over de afvalverwerking op de Maasvlakte en de bouw van de verschillende deponieën. De lezing werd gevolgd door een excursie naar de Slufter deponie.
De bijeenkomst werd bijgewoond door 12 belangstellenden. Op de jaarvergadering vond geen bestuurswisseling plaats.

9 september: EEG'91, ontvangst en excursie-begeleiding van Engelse ingenieurs-geologen van de Engineering Group van de Geological Society. In samenwerking met de TU Delft en de Rijks Geologische Dienst werd deze groep ingenieursgeologen ontvangen en rondgeleid door Geotechniek Delft en Fugro-McClelland. Een speciale uitgave van de Ingeokring Nieuwsbrief werd gewijd aan dit bezoek.

1 oktober: Excursie met het thema: "Ingenieurs geologische en bouwkundige aspecten van het afzinken van caisson voor een sluis in de verbrede Zuid Willemsvaart". De excursie werd in samenwerking met de Belgische zustervereniging het Belgisch Committé voor Ingenieurs Geologie (BCIG) gehouden. Bij de Rijks Geologische Dienst te Nuenen werden lezingen gehouden door:
- R. ten Broeke (RWS): Toelichting op het totaalplan verbreding Zuid Willemsvaart.
- F. de Lang (RGD): Regionaal geologisch en hydrogeologisch vooronderzoek voor sluis in de Zuid Willemsvaart en de Wester Schelde tunnel.

Op het bureau van CFE bij de bouwlocatie werden lezingen gehouden door:
- C. Treve (CFE): Geotechnische aspecten van de sluisbouw.
- S.J. Visser (Bouwdienst RWS): Toelichting op de afzinkmethode voor het caisson.

Ca. 30 belangstellenden namen aan deze excursie deel.

Het bestuur van de kring kwam gedurende 1991 acht maal bijeen. Gedurende 1991 vonden geen bestuurswisselingen plaats en het bestuur behield hiermee de oude samenstelling:

Dr. N. Rengers	-	voorzitter
Dr. J.J.A. Hartevelt	-	secretaris
Ir. A.A.M. Venmans	-	penningmeester
P.M. Maurenbrecher MSc. C.Eng.		
Drs. F. Schokking		
Ir. J.P.A. Roest	-	vertegenwoordiger I.S.R.M.
A.R.G. van Wall	-	vertegenwoordiger DIG

Het ledental van de kring steeg gedurende 1991 van 198 naar 224. Het aantal IAEG leden binnen de kring steeg van 72 naar 93 en die van de ISRM van 19 naar 22. Het aantal studentenleden gaf dit jaar weer een groei te zien en steeg van 36 tot 46 leden.

De Ingeo-kring Nieuwsbrief is gedurende 1991 twee maal als dubbele editie verschenen en wel in juli in september.

GEOMORFOLOGISCHE KRING

De geomorfologische kring is begonnen met de uitgifte van een Nieuwsbrief, teneinde de leden van de kring betere informatie te kunnen verschaffen en ook om naar buiten duidelijk te maken waar de kring voor staat; in 1991 zijn de eerste twee verschenen.

Op 19 april is een lezingenmiddag gehouden met als thema: "Toepassingen van geografische informatiesystemen in de geomorfologie". Sprekers waren:
- Drs. J.A.A. Berkhout (UvA) over toepassing van GIS bij een veldpracticum
- Drs. J. Kwadijk (RUU) over de ontwikkeling van een GIS neerslag-afvoer model voor het stroomgebied van de Rijn
- Drs. A.P.J. de Roo (RUU) over het modelleren van waterafvoer en bodemerosie in stroomgebieden met behulp van GIS
- Drs. C.J. van Westen (ITC) over de ontwikkeling van een methode voor analyse van gevaren in gebergten met behulp van een GIS op een PC.

Op 24 oktober vond een bijeenkomst met excursie plaats in de duinen bij het NV Duinwaterbedrijf Zuid-Holland te Den Haag. Thema was "Geomorfologie en duinbeheer". De resultaten van recent onderzoek in de kustduinen door het Fysisch Geografisch en Bodemkundig Laboratorium werden toegelicht. Bijdragen zijn geleverd door:
- Prof. Dr. P.D. Jungerius over de stand van zaken van het kustduinonderzoek door de U.v.A.
- Dr. F. van der Meulen over geomorfologie en landschapsecologie in het kustduinbeheer
- Drs. J.L.A. Pluis over de bijdrage van algen aan de spontane stabilisatie van stuifkuilen
- Drs. B. Arens over zandtransport in de zeereep van Schiermonnikoog.

De samenstelling van het bestuur is niet veranderd:
Drs. F.J.P.M. Kwaad - voorzitter
Drs. H.P. Wolfert - secretaris
Dr. J.W.A. Dijkmans - penning meester
Drs. G.P. Gonggrijp

Het aantal leden bedroeg 93.

PETROLEUM GEOLOGISCHE KRING

January 16th: Lecture by Dr. P. Basan (Applied Reservoir Technology) "The Development of image analysis techniques and their application for the characterization of pore system geometry", sponsored by MOBIL.
February 26th: Lecture by Prof. S. Djin Nio and Drs. Ynze A. Baumfalk (Intergeos) "Cyclicities in the Rotliegend and their implications for high resolution sequence stratigraphy", sponsored by Intergeos.
March 27th: Lecture by Dr. P. van Gijzel (consultant) "Application of Organic Petrology in the search for oil and gas" sponsored by Veba.
April 27th: Lecture by Drs. H. Dronkert (DG Research) and Drs. C. Geel (TNO/TUD) "Research in Geological Reservoir Characterisation", sponsored by PGK.
May 15th: Lecture by Dr. E.J. Rijks (Shell) "The power of 3D Seismic in subsurface" sponsored by the PGK.
June 8th Excursion to Belgium to view "Volcanic pipes and Tertiary deposits in central Belgium" under guidance from the Catholic University of Leuven, and the State of Gent, sponsored by Amoco.
June 19th: Lecture by Dr. A.J.T. Romein (Consultant) "Genetic sequence stratigraphy, South China Sea" sponsored by The Laboratory of Paleobotany and Palynology, Utrecht.
September 20-22nd: Excursion to the UK to view Carboniferous and Lower Certaceous deposits in England, under guidance from Halliburton Geo Consultants Ltd. and sponsored by Clyde, FBN, Elf Petroland, Hagoort Consultants and Associates and Statoil.
October 23rd: Lecture by E. van Riessen (Shell) "The Sirikit Field, Thailand", sponsored by Shell.
November 20th: Lecture by Mr. P. Scholten (MEZ) "The European Gas market, Quo Vadis" sponsored by EBN.
December 18th: Lecture by Prof. Ir. K.J. Weber (TUD) "Global Developments in Production geology", sponsored by PGK.

GEOCHEMISCHE KRING

Secretariaat:
Dr. C.A.J. Appelo; Instituut voor Aardwetenschappen, Vrije Universiteit, De Boelelaan 1085, 1081 HV AMSTERDAM. tel: 020-548 2452; fax: 020-642 8998

Ledenbestand: 110 (door KNCV geadministreerd)

Samenstelling Bestuur, en eventuele mutaties, etc.
Prof. dr. C.H. van de Weijden - voorzitter
Dr. C.A.J. Appelo - secretaris
Dr. J.B.H. Jansen - penningmeester

Ledenvergadering: 25 oktober te Amsterdam

Bijeenkomsten:
15 maart: Experimenteel onderzoek in het hoge T en P laboratorium, Utrecht, ca. 40 deelnemers.
18 april: Multicomponent transport en ion-uitwisseling: van het veld naar de theorie, Amsterdam, ca. 40 deelnemers.
25 oktober: Verzuring, denitrificatie en stroombanen in de ondergrond, Amsterdam, ca. 60 deelnemers.
Een schriftelijke weergave van de lezingen zal verschijnen in de KNCV symposium reeks.

GEOLOGIE EN MIJNBOUW

In 1991 werden in deel 70, verdeeld over 4 nummers, 376 pagina's van Geologie en Mijnbouw uitgebracht (ter vergelijking Deel 69: 438 pagina's). In nummer 2 zijn in een aparte sectie vijf bijdragen aan het gezamenlijke KNGMG-GV congres "Crustal Dynamics - Pathways and Records" opgenomen. In totaal werden 28 artikelen opgenomen (Deel 69: 33 artikelen), vergezeld van één bijdrage gewijd aan Genootschapszaken en van regelmatige boekbesprekingen. Het produktieschema kon worden aangehouden met de verschijning van nummer 4 op 2 januari 1992. Voor 1992 zijn er momenteel 28 manuscripten in bewerking bij de leden van de Redactiecommissie, terwijl er nog zes in voorbereiding zijn naar aanleiding van het Symposium "Periglacial Environments in relation to Climatic Change", dat in 1991 aan de Vrije Universiteit werd gehouden. Hiermee is het aanbod van manuscripten weer terug op het normale niveau voor deze tijd van het jaar, na een uiterst zorgelijke vermindering van het aanbod in begin 1991.

Professor Dr. H.N.A. Priem volgde Dr. W.J.M. van der Linden op als Hoofdredacteur. Dr. D.A.J. Batjes en Drs. C. de Jong traden toe tot de Kleine Redactiecommissie, respectievelijk als Eindredacteur en Assistent van de Hoofdredacteur. De Redactiecommissie telt momenteel 14 leden als "consulting editor". De administratie van manuscripten en correspondentie met auteurs werd voor een belangrijk deel overgenomen door Kluwer Academic Publishers als service aan het Genootschap.

H. de Boorder,
secretaris

REDACTIE NIEUWSBRIEF

In 1991 verschenen er 10 Nieuwsbrieven met in totaal 132 pagina's tekst (128 in 1990), waarvan 12 1/4 pagina werd ingenomen door advertenties (20 in 1990).
In de samenstelling van de redactie kwam verandering door het vertrek van Drs. G.M.W. Haug. Vanaf april 1991 bestond het redactieteam uit Drs. Paul Bons, Drs. Coen ten Brink en Marieke van Helden. Er was een forse toename in de toelevering van copij. Omdat de redactie gebonden is aan een maximum aantal pagina's betekende dit dat in sommige Nieuwsbrieven de tekst op elkaar gepropt moest worden. Ondanks deze toenemende belangstelling voor berichtgeving via de Nieuwsbrief heeft de redactie behoefte aan actieve correspondenten bij de diverse instituten en instellingen.

M.K. van Helden

CONTACTCOMMISSIE KNGMG

De contactdag werd op 1 maart 1991 bij de Rijks Geologische Dienst in Haarlem gehouden. Er waren ruim 120 deelnemers. Het gevarieerde en interessante programma, en de mogelijkheid om het nieuwe gebouw te bekijken, werden zeer gewaardeerd. Koffie, lunch en borrel werden door de RGD aangeboden.
Voor 1992 is Amsterdam genomineerd. Er komt afstemming met het NGMSO congres.
De bezinning op de eigen taak leidde tot de instelling van een adviescommissie ter doorlichting van de beeldvorming van het KNGMG.
De Commissie vergaderde op 27-3 en op 28-10. De voorzitter, W.H.F. Pilaar, trad af en is opgevolgd door C.E.S. Arps.

Brief van de Voorzitter:

Het Genootschap: een clubje oude heren ?

Laat ik nu niet meteen beginnen over mijn leeftijd of die van de overige bestuursleden. Wie feeling heeft voor de geologische tijd is per definitie op zijn zeventigste nog zuigeling. Ik wil U in deze brief, de eerste in een serie, een beeld schetsen van het Genootschap zoals mij dat voor ogen staat. Degenen die het Genootschap afschilderen als een soort sociëteit waar kascommissarissen in dikke sigarenwalm slag leveren met statutentijgers, hebben de aansluiting gemist. Het Genootschap is springlevend. Iedereen die op de succesvolle Contactdag op 6 maart jl. in het Instituut voor Aardwetenschappen van de VUA aanwezig was heeft daar de kloppende pols van de aardwetenschappen kunnen voelen: sequence stratigraphy; bekkenmodellering; mantle degassing; evolutie versus catastrofe: het is Gould's eeuwige schijntegenstelling tussen Time's Arrow en Time's Cycle, zei Den Tex terecht. De symbiose met het NGMSO-congres over
Antarctica was een gelukkige gedachte: iets om volgend jaar in Utrecht een puntje aan te zuigen.
Op 23 en 24 april dit jaar komen meer dan tweehonderd, vooral jonge Nederlandse aardwetenschappers bijeen in het Eerste Nationale Aardwetenschappelijke Congres, een activiteit van het Genootschap samen met AWON/NWO en de Akademie van Wetenschappen. En in 1993 is het Genootschap 'host society' van het tweejaarlijkse Europese congres van de American Association of Petroleum Geologists in het Congrescentrum in Den Haag.
Springlevend zei ik.
Veel activiteiten worden ontplooid in de Kringen. Maar de Kringen mogen zich best nog wat meer profileren als kringen van het Genootschap. Petroleumgeoloog, vergeet niet dat uw actieve Petroleum-Geologische Kring deel uitmaakt van het Genootschap ! Sedimentoloog, de enthousiast geleide excursies van uw kring zijn activiteiten van het Genootschap !
"Geologie en Mijnbouw" een saai blaadje, jonge promovendus ? Bang voor uw wetenschappelijke status als U daarin schrijft ? Uw eigen hoogleraar publiceerde erin ! Denkt U dat uw Nederlandse collega's eerder een artikel van uw hand in het International Journal of Cretaceous Dinoflagellates zullen lezen dan in Geologie en Mijnbouw ? En laat U niet afschrikken door de tegenwoordige mode om zichzelf zo hard op de borst te trommelen dat het overal in de wereld is te horen. Denk liever aan Milankovic die rustig in het Servisch doorschreef aan zijn levenswerk, ervan overtuigd dat: "History will prove I am right". Denk aan Darwin, die twintig jaar wachtte met het publiceren van the Origin of Species. Als het echt goed is wat U heeft te vertellen komt de erkenning vanzelf, ook als het in Geologie en Mijnbouw staat.
Leest U de wetenschapsbijlagen van de kranten ? Wie schrijven erin ? Juist, Harry Priem, Aart Brouwer, Jan Smit, allen actieve leden van het Genootschap. Harry Priem is tevens de nieuwe actieve hoofdredacteur van Geologie en Mijnbouw en oprichter en directeur van het pas geopende Artis Geologisch Museum. Heeft U de uiterst lovende recensie in NRC Handelsblad van het nieuwe boek van Peter Westbroek "Life as a geological force" gelezen ? Ook hij is actief lid van het Genootschap. Het Genootschap is de thuishaven voor Nederlandse aardwetenschappers, op dezelfde wijze als de KNMG dat voor de medici is en het KIvI voor de ingenieurs.
Het Genootschap wil ook de bekendheid onder studenten vergroten. Daarom zal het Genootschap, naar een idee van Elisabeth Kosters, jaarlijks aan een student de B.G. Escher prijs uitreiken voor de beste afstudeerscriptie op aardwetenschappelijk gebied. De prijs bestaat uit een jaar gratis lidmaatschap van het Genootschap (inclusief Geologie en Mijnbouw) en een geldbedrag van f. 500,-. Verdere bijzonderheden worden in een volgende Nieuwsbrief gepubliceerd.
Wat doet het Genootschap voor in de knel gekomen universitaire aardwetenschappelijke instituten ? Er zijn twee lijnen te volgen: één is klagen en kankeren, personen of groepen al dan niet terecht aanklagen wegens autoritair optreden, machtsmisbruik of vriendjespolitiek. Dat lijkt flink, maar het is koren op de molen van diegenen die denken dat aardwetenschappers loopgraven voor elkaar maken uit een soort beroepsdeformatie. Het versterkt het beeld van de geologen die vechtend over de straat rollen, en heeft alleen tot effect dat kandidaten voor hoogleraarsbenoemingen bedanken voor de eer omdat de "shit factor too high is". Protesteren bij ministers en ambtenaren die al tien ladenkasten vol met universitaire protestbrieven hebben liggen is weinig effectief. Dat werkt alleen als men ook in staat is de publieke opinie te mobiliseren.
Het Genootschap staat een andere lijn voor. Wij denken dat er meer valt te winnen met het scheppen van een positief beeld van de aardwetenschappen, met het stimuleren van samenwerking, met het gezamenlijk optreden naar buiten, met het enthousiast maken van meer studenten. Er zijn zoveel fascinerende ontwikkelingen in de aardwetenschappen, en er zijn maar zo weinig aardwetenschappers overgebleven die ze kunnen bestuderen. Moeten we dan ook nog elkaar het leven zuur gaan maken ? In het krijt treden gaat ten koste van het Krijt. Laten we op zijn minst zorgen dat er geen ongefundeerde beschuldigingen door de wereld zweven. Het is in die geest dat wij de dekaan van de Faculteit Aardwetenschappen van de Universiteit Utrecht in de vorige Nieuwsbrief de gelegenheid hebben geboden om de daar ontstane situatie nader toe te lichten.
Er zijn ook nog zoveel zaken om gezamenlijk voor te strijden: de maatschappelijke acceptatie van de aardwetenschappen, het integreren van aardwetenschappelijke kennis bij de milieuproblematiek, het bevorderen van aardwetenschappen in het voortgezet onderwijs, het toepassen van Nederlandse expertise in het buitenland. Met een Genootschap dat niet een clubje van oude heren is, maar wordt gedragen door dynamische onderzoekers, docenten, exploratiegeologen en mijnbouwers, en hopelijk veel nieuwe studentleden, moet dat lukken.

Salomon Kroonenberg, voorzitter KNGMG

Bericht van de Commissie voor de Geologische Wetenschappen KNAW

betreffende:

VII-Congress EUROPEAN UNION OF GEOSCIENCES (EUG-VII)

The Biennial Meeting will be held at Strasbourg, 4-8 april 1993.
This is the largest regular geoscience meeting in Europe. It provides an interdisciplinary scientific forum for a wide-ranging variety of modern earth science topics of general and specialised nature.

A FIRST CIRCULAR with calls for Symposia themes and Papers is published and will be sent to various national and international institutes dealing with Earth Sciences. It is also available upon request at:
Congres Secretariat EUG-VII; Mw. W. Stephan, Rijks Geologische Dienst, Postbus 157, 200 AD Haarlem. tel. 023-300 112; FAX 023-351 614

of bij
Mw. M.K. van Helden, Commissie Geologische Wetenschappen KNAW;
IVAU - tel. 030-53 50 52 (ma en di) FAX 030-53 50 30
KNAW - tel. 020-55 10 700 (donderdag) FAX 020-62 04 941

(advertentie)

vertaalbureau

Thema geologica

voor vertalen, corrigeren en redigeren van **geologische** en andere natuurwetenschappelijke teksten

Drs. Thea van de Graaff- Trouwborst
geoloog en beëdigd vertaler Engels
Sir Winston Churchilllaan 1009a
2286 AD Rijswijk
Fax & tel. 01742-98022

1e NEDERLANDS AARDWETENSCHAPPELIJK CONGRES

met als thema: "Modelleren en Waarnemen in de aardwetenschappen"
23 & 24 april 1992, Koningshof in Veldhoven

De belangstelling voor dit congres is groot. Een gedetailleerd programma is inmiddels rondgestuurd aan personen die zich hebben ingeschreven. Ter informatie volgt hieronder een overzicht van het

ALGEMEEN PROGRAMMA (wijzigingen voorbehouden)

donderdag 23 april

Plenair gedeelte
09.00-10.00 -Registratie/koffie
Brabantzaal:
10.00-10.20 - Opening congres door Prof.dr. S.B. Kroonenberg
10.20-10.50 - Keynote: Dr. P. Westbroek 'Emiliana, limestone and global climate'
12.20-13.30 - Lunch (Restaurant)
13.30-14.30 - Postersessie (Meijerijzaal)
15.50-16.20 - Koffie/thee pauze (Meijerijzaal)
18.10-19.30 - Borrel
19.30 - Diner (Restaurant)

21.00-22.00 - **JAARVERGADERING KNGMG** (Baroniezaal)
Het Jaarverslag en de agenda worden in de Nieuwsbrief gepubliceerd

---

Sector/Sessiegedeelte
Brabantzaal: Sector Lithosfeer/Bekkens
11.00-12.20 - Sessie: Tectonics of sedimentary basins I
14.30-15.50 - Sessie: Tectonics of sedimentary basins II
16.20-18.00 - Sessie: Tectonics of sedimentary basins III
Baroniezaal: Sector Bekkens
11.00-12.20 - Sessie: Paleo-oceanography and chronostratigraphy I
14.30-18.00 - Sessie: Paleo-oceanography and chronostratigraphy II
Zaal 27: Sector Lithosfeer
11.00-12.20 - Sessie: The earth's mantle: Structure and processes I
14.30-15.50 - Sessie: The earth's mantle: Structure and processes II
16.20-18.00 - Sessie: The Indonesian arc: Tectonics and volcanism
Zaal 20: Sector Aardoppervlak
11.00-12.20 - Sessie: Quaternary dynamics
14.30-18.00 - Sessie: Climatological & hydrological modelling

vrijdag 24 april

Plenair gedeelte
Brabantzaal:
09.00-09.30 - Keynote: Prof.dr. M.J.R. Wortel 'The evolution of the Mediterranean region: A dynamical model'
10.30-10.50 - Koffie/thee pauze (Meijerijzaal)
12.10-13.00 - Postersessie (Meijerijzaal)
13.00-14.00 - Lunch (Restaurant)
15.00-15.30 - Koffie/thee pauze (Meijerijzaal)
16.40-17.00 - Afsluiting congres door Prof.dr. S.B. Kroonenberg

Sector/Sessie gedeelte
Brabantzaal: Sector Lithosfeer/Bekkens
09.30-10.30 - Sessie: Geodynamic evolution of the Mediterranean region I
10.50-12.10 - Sessie: Geodynamic evolution of the Mediterranean region II
14.00-15.00 - Sessie: Geodynamic evolution of the Mediterranean region III
15.30-16.30 - Sessie: Geodynamic evolution of the Mediterranean region IV
Baroniezaal: Sector Bekkens
09.30-10.30 - Sessie: Paleo-oceanography and chronostratigraphy III
10.50-12.10 - Sessie: Anatomy of basis sediments I
14.00-16.30 - Sessie: Anatomy of basis sediments II
Zaal 27: Sector Lithosfeer
09.30-11.30 - Sessie: Properties of earth materials
11.30-12.10 - Sessie: Crustal evolution, metamorphism and deformation I
14.00-15.00 - Sessie: Crustal evolution, metamorphism and deformation II
15.30-16.30 - Sessie: Crustal evolution, metamorphism and deformation III
Zaal 20: Sector Aardoppervlak
09.30-14.20 - Sessie: Geomorphological processes
14.20-16.30 - Sessie: Soil and peat forming processes

Indien U het inmiddels toegezonden gedetailleerde programmaboekje niet heeft ontvangen, kunt U dit alsnog aanvragen bij de Congresadministratie. Ook voor verdere informatie en deelname kunt U contact opnemen met de

Congresadministratie 1e NAC, Drs. D.A. van der Kroef, AWON/NWO
Postbus 93120, 2509 AC 's-Gravenhage, tel. 070-3 44 07 64.

PERSONALIA

Geaccepteerd als lid:

IDEMA, C.S. - Wijde Begijnestraat 25 A, 3512 AW Utrecht (bg)
KUYL, Drs. O.S. - Sportweg 3, 6371 CM Landgraaf-Schaesberg (g) GS

Nieuwe adressen:

BONS, Drs. P.D. - c/o Monash University, Dept. of Earth Sciences, Clayton, Melbourne, Vic. 3168, Australië (bg)
CAMMERAAT, Drs. L.H. - Piet Heinlaan 17, 1901 WL Castricum (g)
CHIN-A-LIEN, Drs. M.P.T. - p/a Placid International Oil Ltd, Exploratie Afd., Eleanor Rooseveltlaan 3, 2719 AB Zoetermeer (g)
DIJK, Drs. F.A. VAN - Postbus 3043, 2260 DA Leidschendam (g)
DITSHUIZEN, Drs. G.P. VAN - Ingerthasvei 8, N-4630 Kristiansand, Noorwegen (g)
EMAN, B.A. - Twijnstraat aan de Werf 9 E, 3511 ZE Utrecht (bm)
FABER, Drs. B.F. - W. Blombergplein 49, 1018 MW Amsterdam (g)
GRAVEN, Drs. H. - p/a Placid International Oil Ltd, Exploratie Afd., Eleanor Rooseveltlaan 3, 2719 AB Zoetermeer (g)
HEIJER, Drs. J.N.M. - Tsarenhof 43, 2402 DH Alphen aan den Rijn (g)
JANSSEN, Drs. N.M.M. - Rukkerweg 34; 6418 TW Heerlen (g)
JELGERSMA, Ir. F. - 17 Queens Den, Aberdeen AB1 8BW, Schotland (g)
KWANTES, Ir. G.C. - van den Boschstraat 301, 2595 AE 's-Gravenhage (g)
MICHELS, A.P. - Middenweg 92, 1097 BS Amsterdam (bg)
NATRIS, Drs. T.B.G. DE - Nieuwe Waalreseweg 65, 5552 EE Valkenswaard (g)
RAVEN, Dr. J.G.M. - c/o Sarawak Shell Berhad, PES/3, Locked Bag no. 1, 98009 Miri, Serawak, Maleisië (g)
REIJS, J.P.J. - van Lieflandlaan 134, 3571 AH Utrecht (bg)
SPEKSNIJDER, Dr. A. - p/a KSEPL, RR/22, Postbus 60, 2280 AB Rijswijk ZH (g)
WITTE, Drs. J.M. - c/o Shell (U.K.) Expl. & Prod., UETD, Shell Mex House, Strand, Londen WC2R ODX, Engeland (g)

Adres gevraagd:

PUTTEN, Drs. R. VAN - was: W. Schuijlenburglaan 32, 3571 SJ Utrecht (g)

Overlijdensbericht

De redactie vernam het bericht van overlijden van Prof. F.F.F.E. van Rummelen op 27 februari 1992.
De heer Van Rummelen was gedurende vele jaren verbonden aan de Rijks Geologische Dienst als districtsgeoloog voor Zeeland en Noordholland.
Van 1957 tot 1986 was hij lid van het Genootschap.

Levensbericht van Prof.dr. B.J. Collette
(13.10.1930 - 11.11.1991)

Op 11 november 1991 overleed, in jaren te vroeg BASTIAAN JACOB COLLETTE oud-hoogleraar Mariene Geofysica van de Rijksuniversiteit Utrecht. De wetenschap van deze onvermijdelijkheid kwam overwachts, hij en zijn naaste familie hebben er 5 maanden onder toenemende druk mee geleefd. Tot het einde toe gaf hij zelf richting aan zijn bestaan zoals hij dat gewend was te doen; tot het einde ook was hij nog bezig met zijn werk: het afronden van onderhanden staande manuscripten en het persklaar maken ervan. Met groot doorzettingsvermogen volbracht hij die zichzelf gestelde taken.

Hij was er in zijn leven altijd al vroeg bij. Toen hij zijn studie geologie in Utrecht begon was hij nog geen 16 jaar oud. Hij koos de zwaarste - mathematisch getinte - opleiding en behaalde op 21-jarige leeftijd het doktoraalexamen geofysica. Hij promoveerde in 1954, 23 jaar oud, bij Vening Meinesz op een proefschrift over het zwaartekrachtsveld van de Sunda regio en werd tevens hoofdassistent bij de afdeling geofysica. In de jaren 1955-1957 verzorgde hij op verzoek van de Rijkscommissie voor Geodesie (RCG) de zwaartekrachtsopname van de Noordzee om duidelijkheid te verkrijgen over de mogelijke oorzaken van bodemdaling, dit n.a.v. de stormramp van februari 1953. Hierbij toonde hij aan dat de daling van Nederland en het Noordzee bekken niet in de eerste plaats samenhing met de post-glaciale opheffing van Skandinavië zoals verondersteld, maar veroorzaakt wordt door tektonische processen van geheel andere schaal en tijdsduur. Zijn zwaartekrachtskaart van de Noordzee (1960) bleek later van groot praktisch nut voor olie- en gas exploratie maatschappijen in de regio. In de jaren 1964-1966 vulde hij zijn onderzoek naar bekkenvorming van de Noordzee aan met seismisch refractiewerk. Inmiddels was hij na het overlijden van Vening Meinesz belast

met de opzet en leiding van de latere afdeling Mariene Geofysica aan de Utrechtse Universiteit, een taak die hij met grote inzet en zijn karakteristieke bevlogenheid voor het vak uitvoerde. Het markeerde het begin van meer dan 25 jaar onderzoek van de bodem van de Noord Atlantische Oceaan.

In deze voor hem buitengewone vruchtbare periode werd Collette benoemd tot persoonlijk lector (1972) en hoogleraar in de Mariene Geofysica (1980) van het Vening Meinesz Laboratorium als onderdeel van het Instituut voor Aardwetenschappen van de R.U. Utrecht. Als zodanig kwamen mede onder zijn leiding acht proefschriften tot stand.
Naast zijn wetenschappelijk werk vond hij ook tijd voor organisatie-taken buiten eigen vakgroep. Hij was een actief lid van de NCZ/NRZ en één van de opstellers van het Vaarplan, de nota die als leidraad diende voor het Nederlands oceaanonderzoek in de jaren 1974-1982. Hij was adviseur in de commissie DORA (opslag radioactief afval) van het Ministerie van Economische Zaken. Gedurende een aantal jaren was hij bestuurslid van het KNGMG en voorzitter van de Geofysische Kring. Hij was actief in de European Geophysical Society, Council Member van 1973 tot 1982 waarvan 5 jaar als treasurer. In 1966 organiseerde hij in Utrecht een Noordzee conferentie, waaraan geofysici van alle landen rond de Noordzee deelnamen, en in 1976 de derde Annual Meeting van de EGS in Amsterdam.

Marien onderzoek is een dure aangelegenheid voor een Universiteit. Steun van buiten was daarvoor onontbeerlijk. Een van de grote verdiensten van Collette persoonlijk was dat hij die steun ook wist te verkrijgen. Hij deinsde er niet voor terug tot op het hoogste niveau mogelijke sponsors te benaderen en te overtuigen van de noodzaak ervan. In de loop der jaren wist hij zodoende behalve uit het universitaire budget financiele, technische, logistieke en collegiale steun te verwerven van ZWO/NWO, KNAW, Ministeries van EZ en Defensie, de Koninklijke Marine - met name de afdeling Hydrografie, de KNSM, Nedlloyd, KNMI, RGD, RCG, NCZ/NRZ, zusterinstituten in de Verenigde Staten, Groot Brittannië, Frankrijk en Spanje en de olie industrie w.o. met name Shell, NAM en Mobil Oil.

De voornaamste vraagstelling voor het wetenschappelijk onderzoek van hem en zijn groep was de verklaring van en het mechanisme waaronder de oceaanspreiding tot stand komt. Daartoe werd over een groot deel van de Noord Atlantische Oceaan een breed spectrum van meettechnieken ingezet waaronder als belangrijkste de bathymetrie, de seismiek en de magnetische en zwaartekrachtsopnamen. Het begon in 1964 met een aantal oversteken met Hr.Ms. Snellius in het kader van het NAVADO-project, daarna in samenwerking met het Lamont-Doherty Geological Observatory van Columbia University, New York a/b van HMS Vidal. In 1967 werd met het Kroonvlagproject begonnen aan boord van in lijndienst varende KNSM schepen waarmee uiteindelijk tot in 1980 39 oceaanoversteken werden gemaakt naar Zuid Amerika. In 1984 werden daar nog 3 oversteken aan toegevoegd met het Nedlloyd vrachtschip Hollandia.
In de jaren 1975-1983 werd het ook mogelijk via de NCZ met Hr.Ms. Tydeman en ook het m.s. Tyro in eigen beheer speciaal detailonderzoek uit te voeren naar aan aantal grote fracture zones die de centrale slenk van de mid-oceanische rug doorsnijden, en naar het buiten de slenk gelegen vulkanisch gebied (hot spot) van de Canarische eilanden.

Bij de opnames werden studenten ingeschakeld en werd Collette bijgestaan door technische en wetenschappelijke medewerkers in het team en met name door latere promovendi van hem. Al met al moet hijzelf zeker 4 jaar van zijn leven aan boord doorgebracht hebben op de Noord Atlantische Oceaan. Aan boord was hij de onbetwiste veldheer. Zijn discipline was daarbij niet alleen ingegeven door de wens optimaal werk af te leveren, maar ook door de verantwoordelijkheid die hij voelde ten opzichte van zijn medewerkers. Daarbij stond hem zonder twijfel ook het voorbeeld voor ogen van het ongeluk dat hemzelf het leven had kunnen kosten bij het plotseling losschieten van een kabel op het achterdek. Hij kwam er toen vanaf met een gecompliceerde beenbreuk.
In gevallen van instrumentale malheur toonde Collette een buitengewoon improvisatie talent om zaken weer in het rechte spoor te krijgen. Daarbij zag hij zulke onverwachte pech eerder als een stimulans om er toch nog iets van te maken dan als sein voor opgeven.
Mede door het lange samenzijn en samenwerken op een beperkte ruimte die een schip nu eenmaal biedt en ondanks het feit dat Collette voor zijn omgeving niet altijd een makkelijk man was, groeide er in de loop van de tijd vaak een speciale band die er toe leidde dat zeker de meeste promovendi van Bas later, en nog steeds, als huisvriend in huize Collette ontvangen werden.

Door de grote inspanning die over de vele jaren door Collette en zijn team werd verricht, werd een macht aan nieuwe data over de Noord Atlantische Oceaan vergaard. Meer dan honderd wetenschappelijke publicaties en voordrachten, waarvan het grootste deel de naam van Collette als auteur of co-auteur vermeldt, getuigen van deze productiviteit. Punten die daarbij aan de orde kwamen zijn o.a.:
- De correctieterm voor de magnetische breedte op het moment van ontstaan van de gemeten magnetische anomalieën;
- De voortzetting van de Reykjanes Rug in IJsland;
- De verklaring voor het ontstaan van fracture zones door horizontale thermische contractie van de spreidende oceaanbodem;
- Het locaal lichtelijk divergeren van fracture zones op de Mid-Atlantische Rug zelf;
- De verschillen in het bodemrelief aan weerszijden van fracture zones, en het contrast tussen fracture zones in de Atlantische Oceaan en de Pacific;
- De momenten in de geologische geschiedenis van de Atlantische Oceaan waarop veranderingen in het spreidingspatroon voorkwamen;
- Een gedetailleerd kinematisch model voor het spreidingspatroon, gebaseerd op magnetische anomalieën en fracture zones;
- Een model voor de magnetische anomalieën die worden aangetroffen over fracture zones in de magnetisch rustige periode van het Krijt (CMQZ);
- Het postuleren van oceanische triplepunten en de verklaring ervan uit gemeten detailstructuur;
- Ontwikkeling van een operationeel seismisch systeem voor 3-D metingen van bodemtopografie en structuren bedekt door sedimenten;
- Korstmodel van de Canarische vulkaan archipel; en
- De verklaring van verschillende onderzeese gebergten, zoals het Atlantisch-Meteor complex en de Researcher Ridge & Royal Trough, door tektonische processen als gevolg van intra- of inter-plaat interactie.

Aan deze activiteiten, die Collette als eenling met groot persoonlijk organisatietalent wist te leiden en tot resultaat te brengen, kwam helaas een einde. Zijn eerder genoemde afhankelijkheid in zijn werk van velerlei instanties werd hem noodlottig toen hij bij één van de vele rationalisatie-operaties in de universitaire wereld in het begin van de jaren tachtig gedwongen werd zich te conformeren aan een veel strakkere regelgeving. Dit leidde in 1985 tot het opheffen van de vakgroep Mariene Geofysica aan R.U. Utrecht. Het heeft veel van hem gevergd om ook nu niet op te geven, maar waar mogelijk de draad weer op te pakken. Op uitnodiging van Franse collega's, met name Dr. Jean-Claude Sibuet kreeg hij de gelegenheid als wetenschappelijk gast-medewerker bij IFREMER in Brest zijn studies voort te zetten. Daar heeft hij dankbaar gebruik van gemaakt, niet alleen door medewerking aan lopende Franse projecten en deelname aan nieuwe expedities op de Atlantische Oceaan, maar ook door de vastlegging van alle meetgegevens die hij met zijn team over 25 jaar vergaard had. Nog in begin 1991 kreeg Collette tot zijn grote voldoening van NWO de beschikking over fondsen om zijn werk in het kader van de Frans-Nederlandse samenwerkingsovereenkomst af te ronden.
Een belangrijk sluitstuk tenslotte was het internationaal toegankelijk maken van zijn complete digitale dataset die nu in Brest, maar ook in het National Geophysical Data Center te Boulder, Colorado aanwezig is.
Daarin zal het levenswerk van Collette voor altijd in de annalen van het onderzoek naar de opbouw en historie van de Noord Atlantische Oceaan blijven voortleven.
Er liggen nog tenminste twee lijvige manuscripten van hem klaar die in 1992 respectievelijk in de Proceedings van de KNAW en in Frankrijk zullen verschijnen.

De Bilt, 5 maart 1992
A.R. Ritsema en A.J. Boomer

De bibliografie van Collette en zijn groep, samengesteld door J. Verhoef en W.R. Roest, is beschikbaar in het Instituut voor Aardwetenschappen van de R.U. Utrecht bij het secretariaat van de Vakgroep Geofysica.

GEOMORFOLOGISCHE KRING

Op dinsdag 28 april 1992 wordt een lezingenmiddag gehouden met als thema "Natuurontwikkeling in het fluviatiele milieu". Bijdragen worden geleverd door:
- Drs. H.P. Wolfert (Staring Centrum) - Beekmeandering;
- Ir. E. Mosselman (Waterloopkundig Lab.) - Grindrivieren/de Grensmaas;
- Ir. A.W. de Haas (Rijkswaterstaat RIZA) - Nevengeulen in uiterwaarden;
- Drs. H. Middelkoop (RU Utrecht) - Sedimentatie in uiterwaarden

De lezingen vinden plaats in het Staring Centrum, Marijkeweg 11 in Wageningen. Aanvang 13.30 uur, zaal 226.

Info: H.P. Wolfert, secretaris Geomorfologische Kring. tel. 08370-7 43 98

PETROLEUM-GEOLOGISCHE KRING

On April 15th a lecture will be given by Marcel Chin-A-Lien, Senior Petroleum Geologist at Placid, entitled "Generation and migration of hydrocarbons in the Maracaibo Basin".
For information about the PGK field seminar in Spain, 27th-31th May, 1992 see Nieuwsbrief KNGMG, 1992-02.

K. Williams, Secretary PGK
tel. 070-3209240

AFDELING NOORD-NEDERLAND

Op 7 april 1992 organiseert de Afdeling Noord-Nederland een lezing door Dr. Charles E.S. Arps (Nationaal Natuurhistorisch Museum te Leiden) in Hotel "De Nieuwe Brink", Brink 13 te Assen. Aanvang 20.00 uur. Titel: "Belevenissen van een losgeslagen asteroïd, Glanerbrug en andere."
Toelichting:
Na een korte introductie over de plaats van de aarde in ons Zonne- en Melkwegstelsel wordt verder ingegaan op asteroïden, hun aard en hun voorkomen. Enkele historisch spectaculaire voorbeelden van asteroïde-inslagen op de aarde worden besproken, gevolgd door een meer gedetailleerde bespreking van het recentste gedocumenteerde voorbeeld van een asteroïde-inslag in nederland.

Op de volgende bijeenkomst van de Afdeling op 19 mei 1992 spreekt Mw.drs. J. Kriest, NAM XGS/2.
Verder maakt het bestuur met plezier bekend dat de jaarlijkse exzcursie zal gaan plaatsvinden van 19 t/m 21 juni. Een ieder die mee wil reizen naar de Massieven van de Oostelijke Ardennen, wordt verzocht dit weekend vrij te houden. Nadere details volgen in komende Nieuwsbrieven en convocaten.

W.A. Boekelman, secretaris Afdeling Noord-Nederland; NAM, XGS/31, postbus 28000, 9400 HH Assen. tel. 05920-64317

MINERALOGISCH-PETROLOGISCHE-DELFSTOFKUNDIGE KRING

De leden van de Mineralogisch-Petrologische-Delfstofkundige Kring zijn welkom op de lezingencyclus "Zware Zanden - van Mijn tot Markt" die wordt georganiseerd door de afdeling voor Mijnbouw van het KIvI.
Het programma luidt:

15 april "Afzettingen, Winning en Concentratie bij de mijn"
Van Dijk; Geologie van afzettingen
Hanvey; Sierra Rutile - winningscase

23 april "Monaziet processing en toepassingen van zeldzame aarden, Produktie en markten van Zircoon derivaten en metaal"
Bastiaans; Rhône Poulenc
Moles; Magnesium Electron

6 mei "Processing van Titaandioxide. Markten (sourcing) en toepassingen als pigment"
Nacken; Operations Manager Tiofine Botlek
Mw. Mulder; Sigma Coatings

Op de eerste en laatste avond vinden de lezingen plaats op de Faculteit voor Mijnbouwkunde en Petroleumwinning van de T.U. Delft en op de middelste in het KIvI-gebouw in Den Haag (Prinsessegracht 23).
De lezingen beginnen om 20.00 uur.

Belangstellenden kunnen zich aanmelden bij:
Ir. J.A. Grubben
Secr.-penningmeester Afd. Mijnbouw KIvI, tel. 02514-93629 (werk), 020-6845276 (privé)

GEOLOGISCH EN MIJNBOUWKUNDIG NIEUWS

EXAMENS

V.U. Amsterdam
Doktoraalexamen geologie
11-03-92 S. van 't Veer (kwartairgeologie)

R.U. Utrecht
Doktoraalexamen geologie
02-03-92 L.B.W. Nieuwkamp (exploratie geochemie)

PROMOTIES

Op 20 februari 1992 promoveerde aan Vrije Universiteit Amsterdam J. Griffioen op een proefschrift getiteld: "Cation-exchange chemistry in aquifers following groundwater flow". Promotor was Prof.dr. I. Simmers.

Op 27 februari 1992 promoveerde aan de Technische Universiteit Delft M.V. de Hoop op een proefschrift getiteld: "Directional decomposition of transient acoustic wave fields". Promotoren waren Prof.dr.ir. A.T. de Hoop en Prof.dr.ir. P.M. van den Berg. Toegevoegd promotor was Dr.ir. J.T. Fokkema.

KONINKLIJKE/SHELL PRIJS

De Koninklijke/Shell Prijs 1992, groot f. 50.000,- is toegekend aan Dr. C.J. Spiers, universitair hoofddocent van de Faculteit Aardwetenschappen van de Universiteit Utrecht, op grond van zijn grote wetenschappelijke verdiensten op het gebied van experimentele gesteentevorming.
De prijs zal hem op 18 mei a.s. worden overhandigd door Ir. H.R. de Ruiter, directeur van de "Koninklijke" en Groepsdirecteur. De prijsuitreiking zal plaatsvinden in Het Slot Zeist te Zeist.
Elk jaar reikt Shell in Nederland de Koninklijke/Shell Prijs uit ter bekroning van oorspronkelijk wetenschappelijk onderzoek. Met deze prijs wil Shell wetenschappelijke research van het hoogste niveau stimuleren en het belang onderstrepen dat Shell hecht aan hoogwaardig Nederlands onderzoek en onderwijs.
De prijs, die dit jaar voor de 33e maal wordt toegekend, komt beurtelings ten goede aan de volgende vijf categorieën van wetenschappen: exacte wetenschappen, maatschappijwetenschappen, chemie en chemische technologie, levenswetenschappen, geologie en mijnbouwkunde.
De jurering van de prijs geschiedt door het bestuur van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen die daartoe jaarlijks een commissie aanstelt. De prijs kan worden toegekend aan Nederlanders en niet-Nederlanders. In het laatste geval dient het wetenschappelijk werk dat voor bekroning in aanmerking komt, verricht te zijn binnen het kader van een Nederlandse universiteit.
Dr. Chris Spiers (een 38-jarige Brit) trad in 1981 in dienst bij de Universiteit Utrecht, waar hij een hoge druk-temperatuur (HPT) laboratorium opgebouwd heeft dat mondiaal tot de top behoort en waar met unieke apparatuur unieke resultaten zijn geboekt.

Shell persdienst.

International Peat Society Nederland

Op 5 februari 1992 vergaderde in Den Haag de Council van de International Peat Society (I.P.S.)
Tijdens deze vergadering is besloten de Vereniging International Peat Society Nederland als Nederlandse Nationale afdeling tot de I.P.S. toe te laten.
De vereniging stelt zich ten doel het bevorderen van de samenwerking van allen die op de een of andere wijze met veengebieden en veenprodukten te maken hebben. Het organiseren van bijeenkomsten en excursies, nationaal zowel als internationaal, vormt daarbij een belangrijk aspect.
De heren H.F. van de Griendt en Mr. J. Visser werden respectievelijk tot vice-president en councillor van de I.P.S. benoemd.
In de vergadering van 5 februari jl. is tevens besloten nationale afdelingen van Estland, Letland en Litouwen tot de I.P.S. toe te laten. Verder zijn de laatste voorbereidingen besproken voor het negende International Peat Symposium dat van 22-27 juni 1992 in Uppsala, Zweden, zal worden gehouden. Het centrale thema zal daar zijn het zoeken naar evenwicht tussen enerzijds de natuuraspecten en anderzijds naar het zinvol gebruik van veenprodukten.
Belangstellenden voor het lidmaatschap kunnen zich melden bij I.P.S. Nederland, p/a Griendtsveen D.L.O. Mij. B.V., Postbus 15, 7887 ZG Erica, tel. 05914-1738.

BIJEENKOMSTEN

MAGNETIC MAPPERS OF AFRICA MEET IN TANZANIA

A landmark meeting in the magnetic anomaly mapping of Africa takes place at Arusha, Tanzania, during the week of Arpil 6-10 this year.
About 100 delegates, representing 9 international oil companies, the Canadian International Development Agency, and national agencies in African countries, are expected to assemble to see and discuss the initial results of the African Magnetic Mapping Project (AMMP) which has been working for three years to compile all available magnetic surveys into a consistent map and digital data-set for Africa. AMMP has been promoted and executed by University of Leeds Industrial Services through a group made up of the Department of Earth Sciences at Leeds in England, Paterson, Grant and Watson Limited, consulting geophysicists of Toronto, Canada, and the Department of Earth Resources of ITC in Delft, The Netherlands. The meeting is seen not only as the conclusion of a $4 million project, but also as a springboard from which new exploration undertakings in Africa may grow.
Approximately 800 surveys -mostly airborne- carried out since 1949 at a total cost of about $500 million at today's prices, have been catalogued for the first time by AMMP and offer coverage of some 80 % of Africa. Many of these surveys have, of necessity, been digitized from contour maps, though more recent digital data have been incorporated where possible. Participating countries will each receive a digital version of their national data sets linked, levelled and gridded at 1 km intervals. An initial summary of the results will be available at the meeting in the form of a 1:15 million scale colour image of the magnetic anomalies arising from the African crust. New insights into tectonic the framework of Africa will be afforded by the compilation of this wealth of data which has only been available in fragmentary form until now.
Oral papers, posters, commercial booths and demonstrations will address present airborne survey capabilities and their applications to petroleum, mineral and groundwater exploration and environmental management problems in Africa against the background of this new data set.

Further information may be obtained from:
Dr. Sally Barrit, Dept. of Earth Resources Surveys, ITC, Kanaalweg 3, 2628 EB Delft, The Netherlands. tel: 015-569 226

LEIDSE GEOLOGISCHE VERENIGING (LGV)

Op 9 en 10 mei 1992 organiseert de LGV weer haar jaarlijkse excursie. Gekozen is voor een onderwerp binnen de landsgrenzen: Kwartairgeologie van Centraal en Noord Nederland.
Het programma luidt als volgt:

za 9 mei 10.00 u
Vertrek Den Haag CS
Excursiepunten : Donk van Brandwijk (contact Formatie van Kreftenheye en Hollandveen), Holocene dijkdoorbraak (wiel) bij Leerdam, oeverwalcomplex in de Betuwe, contact Holoceen/gestuwd Pleistoceen bij Steenwijk.
Diner en overnachting in Peize resp. Assen
zo 10 mei
Balloërveld (Pleistocene topografie en archeologische aspecten), Lauwersmeer (wad), terp e.o. pingo. Terugrit over Afsluitdijk, droogmakerijen Noordholland (onder voorbehoud), diner.
Finish Den Haag CS
De leiding is in handen van de heren P. Vos (RGD Oosterwolde), C. Kooter en P. den Hengst.
De kosten zijn begroot op ca f. 195,- pp (incl. alles, behalve diner op 10 mei).
Geeft U allen op ! Niet alleen is dit een unieke gelegenheid uw eigen land beter te leren kennen, de excursie biedt U ook uitstekende mogelijkheden om contacten met oud-studiegenoten te vernieuwen of te herstellen.
Voor LGV-leden die in het noorden van het land wonen, bestaat desgewenst de mogelijkheid het programma gedeeltelijk mee te maken.

Opgave en info bij Frédérique van Schijndel. Meindert Hobbemalaan 3, 3062 SK Rotterdam. tel. 010-452 19 84.

Stichting Geologisch Instituut Amsterdam

De jaarlijkse reünie van de Stichting Geologisch Instituut Amsterdam zal worden gehouden op vrijdag 27 november 1992, aanvang 17.00 uur. De Egeler-lezing zal worden gehouden door dr. J. Smit.

Het Bestuur van de Stichting is voor 1992 als volgt samengesteld:
M.A.M. Ornstein - voorzitter
A. Bon - secretaris
O.J. Simon - penningmeester.

Correspondentie-adres: Postbus 1888, 1000 BW Amsterdam.

Anna Bon, secretaris Stichting Geologisch Instituut Amsterdam. tel. 020-5923003 (werk), 020-6267137 (privé)

GEOVUSIE

Programma lezingencyclus 1991-1992 voor de maand april:

2 april - Drs. L. van den Hoek Ostende (NNM, Leiden):"Van cycloop tot olifant (de geschiedenis van de paleontologie)"
9 april - Dr. J.W. de Leeuw (T.U. Delft):"Van plantenblad en algencelwand tot minerale olie)"
16 april - Dr. L.A. Bruijnzeel (VUA):"Ontbossing in de tropen en de drie M's (Misinformation, Misinterpretation and Myth)"
23 april - Drs. M.P. Berg (VUA):"Europees onderzoek naar effecten van luchtverontreiniging op bossen; consequenties voor bodemchemie en bodembiologie"

De lezingen vinden plaats op donderdag om 16.00 uur in zaal F 123 van het Instituut voor Aardwetenschappen (W & N-gebouw) van de Vrije Universiteit, De Boelelaan 1085 in amsterdam.

Info: GeoVUsie. tel. 020-548 72 54

UTRECHTSE GEOLOGEN VERENIGING (UGV)

Programma van de lezingencyclus "Paleomilieus" in de maanden april en mei:
2 april - Prof.dr. H. Visscher (Lab. voor Palynologie en Paleobotanie RUU):"Fossiele bladeren als indicatoren voor atmosferische CO_2-concentraties"
9 april - Dr. P. Westbroek (R.U. Leiden): "Wat doen we met de biosfeer ?"
15/16 april - Dr.Boyle, Calvert
7 mei - Dr. G.W.M. Lijmbach (Shell): "Over moleculaire stratigrafie"
14 mei - Dr. P. Spaak (Shell): "Environmental signals in sequence stratigraphy in hydrocarbon exploration"

De lezingen vinden plaats in de Kleine Collegezaal van het Instituut voor Aardwetenschappen R.U. Utrecht, Budapestlaan 4, Utrecht. Aanvang 15.30 uur.

Info: UGV-kamer, IVAU. tel. 030-53 20 19.

Komende activiteiten

1 april	CHO/TNO: lezingenmiddag "Zakken of verzuipen; grondwateroverlast in stedelijke gebieden, Jaarbeurs Utrecht. Info: 015-697261
7 april	CHO/TNO: themadag "Integraal (water)beheer" Univ. Amsterdam. Info: 015-697261
7 april	KNGMG Afd. Noord-Nederland: lezing Dr. C.E.S. Arps. (zie Nbr. 1992-03)
15 april	KNGMG-Petr.Geol.Kring: lezing Dr. Chin-A-Lien. (zie Nbr. 1992-03)
15, 23 april en 6 mei	KNGMG-Min.Petr.Delfstofk.Kring: lezingencyclus van Afd. Mijnbouw KIvI. (zie Nbr. 1992-03)
17-20 april	WTKG, Paasexcursie naar Bekken van Parijs, info: 030-948568
23 april	KNGMG Jaarvergadering, gekoppeld aan het 1e Ned. Aardwetensch. Congres. (zie Nbr. 1992-02 en 03)
23 en 24 april	Ned. Aardwetensch. Congres in Veldhoven. (zie deze en voorgaande Nieuwsbrieven)
26 april	Stichting Geologische Activiteiten: Geologisch Evenement, Amsterdam in de Edenhal/hoek Radioweg. Info: 075-167676
28 april	KNGMG-Geomorfologische Kring: lezingenmiddag. (zie Nbr.1992-03)
28 april	Computerra: symposiumdag GIS, Delft. (zie Nbr.1992-01)
9-10 mei	LGV: Excursie in Nederland. (zie Nbr.1992-03)
19 mei	KNGMG-Afd. Noord-Nederland: lezing Mw.drs. J. Kriest. (zie Nbr. 1992-03)
28 mei	WTKG: excursie omgeving van Leipzig. Info: A. Burger, tel. 02207-13244
27-31 mei	KNGMG-Petr.Geol.Kring: field seminar in Spain. (zie Nbr.1992-02)
4 juni	CHO/TNO: 50e Technische Bijeenkomst, Roosendaal. Info: 015-697261
19-21 juni	KNGMG-Afd. Noord-Nederland: excursie Ardennen. (zie Nbr. 1992-03)
24 aug-3 sept	IUGS: 29th Int.Geol.Congress, Kyoto. (zie Nbr.1992-01)
5-6 nov	Mijnbouwkundige Vereeniging: Lustrum Symposium "Potential Resources for the coming Century for the Mining- and Petroleum Industry". Aula TU Delft. Info: 015-786039
27 nov	Stichting Geol.Inst. Amsterdam: reunie met lezing door Dr. J. Smit. (zie Nbr.1992-03)

Sluitings resp. verschijningsdata

1992-04:	2	apr.	resp.	16	apr.	1992-07:	20	aug.	resp.	3	sept.
1992-05:	7	mei	resp.	21	mei	1992-08:	24	sept.	resp.	8	okt.
1992-06:	11	juni	resp.	25	juni	1992-09	30	okt.	resp.	12	nov.